

સંપાદકીય

નમો નમઃ શિક્ષક મિત્રો,

સર્વ શાસ્ત્ર શિરોમણિ ગીતા મનુષ્યને જીવનમાં ડગલે ને પગલે ઉપયોગી છે. એક શિક્ષક તરીકે આપણને તેમાંથી શું મળી શકે તેના કેટલાક ઉદાહરણ જોઈએ.

ઉદાહરણ દ્વારા નેતૃત્વ

જે શીખવો છો તેનું પાલન કરો: શિક્ષકોએ તેઓ જે સિદ્ધાંતો શીખવે છે તેનું પાલન કરવું જોઈએ. પ્રકરણ 3, શ્લોક 21 જણાવે છે:

યદ્યદાચરતિ શ્રેષ્ઠસ્તત્તદેવેતરો જનઃ |

સ યત્પ્રમાણં કુરુતે લોકસ્તદનુવર્તતે ||

તેનો અર્થ છે, "કોઈ મહાન માણસ જે પણ કામ કરે છે, સામાન્ય લોકો તેને અનુસરે છે. તે જે પણ ધોરણ નક્કી કરે છે, લોકો તેને અનુસરે છે."

કરુણા સાથે જ્ઞાનનું પ્રસારણ

વિદ્યાર્થીની જરૂરિયાતોને સમજો: શિક્ષકે સહાનુભૂતિ દર્શાવવી જોઈએ અને વિદ્યાર્થીઓની વ્યક્તિગત જરૂરિયાતો અને ક્ષમતાઓને સમજવી જોઈએ.

અધ્યાય 18, શ્લોક 63

इति ते ज्ञानमाख्यातं गुह्याद्गुह्यतरं मया |

विमृश्यैतदशेषेण यथेच्छसि तथा कुरु ||

તેનો અર્થ છે, "આ રીતે, મેં તમને આ જ્ઞાન પ્રગટ કર્યું છે જે બધા રહસ્યો કરતાં વધુ ગુપ્ત છે. તેનું ઊંડું મનન કરો, અને પછી તમારી ઇચ્છા પ્રમાણે કરો."

આ પ્રકારના ઘણા ઉદાહરણ ભગવત ગીતામાં છે. જે તમને એક શિક્ષકમાંથી એક યાદગાર શિક્ષક બનાવી શકે છે અને તમને આત્મસંતુષ્ટિ આપી શકે છે.

વાર્તા રે વાર્તા....

સાવિત્રીબાઈ કુલે

એવા સમયે જ્યારે મહિલાઓની ફરિયાદો ભાગ્યે જ સાંભળવામાં આવતી હતી, સાવિત્રીબાઈ કુલેએ બ્રિટિશ વસાહત સમયના ભારતમાં વિચારના નવા યુગને વેગ આપવા માટે 19મી સદીની તમામ પરંપરાગત રૂઢિ તોડી નાખી હતી.

તેમને આધુનિક છોકરીઓના શિક્ષણની માતા કેમ કહેવામાં આવે છે?

તેમની શીખવાની ધગશથી પ્રભાવિત થઈને, સાવિત્રીબાઈના પતિ જ્યોતિરાવે તેમને વાંચતા-લખતા શીખવ્યું. સાવિત્રીબાઈ ભણાવવાના પણ શોખીન હતા, તેમણે અહેમદનગરની કુ. ફરાસની સંસ્થામાં અને પુણેની કુ. મિશેલની શાળામાં તાલીમ લીધી અને તે પ્રથમ મહિલા શિક્ષિકા બન્યા જેણે તેમના સમયની યુવાન છોકરીઓને શિક્ષણ મેળવવા માટે પ્રેરણા આપી. એક સમયે જ્યારે સ્ત્રીઓના અધિકારો લગભગ અસ્તિત્વમાં નહોતા, ત્યારે તેમણે તેમના પતિ સાથે મળીને પુણેના ભીડે વાડા ખાતે પ્રથમ મહિલા શાળા શરૂ કરી હતી.

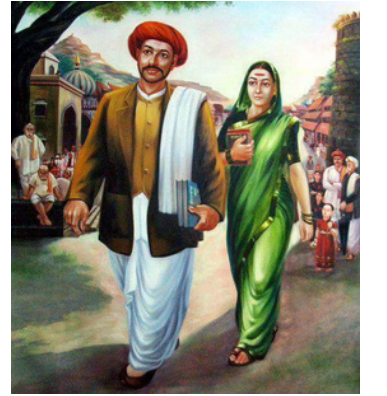
તે વર્ષ 1848 નો સમય હતો અને મહિલા શાળામાં વિવિધ જ્ઞાતિઓની માત્ર આઠ છોકરીઓ હતી.

તે સમયે, છોકરીઓ માટે શિક્ષણ એ પાપ માનવામાં આવતું હતું, અને તેમને શાળાએ જતી વખતે, રૂઢિવાદી પુરુષો દ્વારા નિયમિતપણે હેરાન કરવામાં આવતી હતી, જેઓ તેના પર પથ્થરો, માટી, સડેલા ઈંડા, ટામેટાં, ગાયનું છાણ અને ગંદકી ફેંકતા હતા.

તે જ વર્ષે, તેણે મહિલાઓ માટે અન્ય શાળાઓની પણ સ્થાપના કરી. તેના માટે, શિક્ષણ એ ફક્ત મૂળાક્ષરોનું જ્ઞાન ન હતું, પરંતુ, માનસિક ઉત્ક્રાંતિ હતી.

1849-50 દરમિયાન છોકરીઓની સંખ્યા 25 થી વધીને 70 થઈ ગઈ હોવાથી તેમની શિક્ષણની નવીન પદ્ધતિઓએ ધીમે ધીમે સામાન્ય લોકોને આકર્ષિત કર્યાં. 1851 સુધીમાં, તેઓ લગભગ 150 મહિલા વિદ્યાર્થીઓ સાથે ત્રણ શાળાઓ ચલાવી રહ્યા હતા.

બાળકો શાળા છોડી ન જાય તે માટે, સાવિત્રીબાઈએ તેમને સ્ટાઈપેન્ડ ઓફર કર્યાં.

એન જે ડેસ્ક પર ઇ-કન્ટેન્ટ

અધ્યયન માટેનું દિશાદર્શન અને યોગ્ય વાતાવરણનું નિર્માણ જરૂરી સૂચનો દ્વારા વિદ્યાર્થીઓને જાતે શીખતાં કરવું એ એક ઉદ્દેશ છે.

- જુલાઈ માસમાં આપેલ વિષયવસ્તુ એન જે ડેસ્ક પર અપલોડ કરવામાં આવ્યું છે.

સમગ્ર અધ્યયન સામગ્રીની ઝલક નીચે દર્શાવી છે:

Subject	Video Count	Timing
ECONOMICS	11	01:34:33
ENGLISH	27	03:17:36
GUJARATI	10	01:06:34
MATHS	19	01:57:57
MATHS - MELA	21	02:15:43
SOCIAL SCIENCE (EM)	20	02:20:34
THE VEDA	52	04:11:38
SCIENCE & TECHNOLOGY (GM)	25	02:41:08
SOCIAL SCIENCE (GM)	43	04:14:16
Grand Total	240	23:39:59

આ વિડીયો બનાવવાનું કાર્ય અવિરતપણે ચાલતું જ રહે છે, જેથી શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓને મદદરૂપ થઈ શકાય અનેક વિદ્યાર્થીઓ પોતાની ઝડપે, પોતાના સમયે શીખતાં રહે.

મનને ગમતાં સમાચાર

ગુજરાતમાં 11,000થી વધુ વિદ્યાર્થીઓ સાથે એકલવ્ય મોડલ રેસિડેન્શિયલ સ્કૂલની સંખ્યા વધીને 44 થઈ.

ગુજરાત સરકારે એકલવ્ય મોડલ રેસિડેન્શિયલ સ્કૂલ (EMRS) ની 2003 માં શરૂઆત કરી જેની સંખ્યા વધારીને 44 કરી છે, જેમાં આદિવાસી સમુદાયના 11,000 થી વધુ વિદ્યાર્થીઓ નોંધાયા છે, અધિકારીઓએ સોમવારે જણાવ્યું હતું. લાભાર્થીઓએ જણાવ્યું કે આ શાળાઓ, જેમાં છ ઇન્ટરેક્ટિવ LED, સ્માર્ટ ટેકનોલોજી અને ઇમર્સિવ ઇ-લર્નિંગ માટે ગ્રીન બોર્ડ દર્શાવતા અદ્યતન વર્ગખંડોથી સજ્જ છે, તેઓ ધોરણ 6 થી 12 સુધીના બાળકો માટે મફત અને ગુણવત્તાયુક્ત શિક્ષણ પ્રદાન કરીને તેમના માટે વરદાનરૂપ સાબિત થયા છે.

આદિજાતિ વિકાસ મંત્રી કુબેર ડાંડોરે જણાવ્યું હતું કે 12 લાખથી વધુ આદિવાસી વિદ્યાર્થીઓએ પ્રી-મેટ્રિક શિષ્યવૃત્તિ પ્રાપ્ત કરી છે અને અંદાજે 2.5 લાખ વિદ્યાર્થીઓને પોસ્ટ-મેટ્રિક શિષ્યવૃત્તિનો લાભ મળ્યો છે. "રાજ્ય સરકારના સમર્પિત પ્રયાસોને કારણે, આદિવાસી સમુદાયોમાં શિક્ષણનું સ્તર વધ્યું છે, બાળકો અને યુવાનો હવે તેમના શિક્ષણ દ્વારા રાષ્ટ્રનિર્માણમાં સક્રિયપણે યોગદાન આપી રહ્યા છે," તેમણે કહ્યું.

વાંચવું ગમશે...

- The Book Whisperer**
- Donalyn Miller
- Helping Children Succeed**
- Paul Tough

એક ચપટી પ્રેરણા

"A good teacher can awaken joy in their students and leave a positive impression that lasts a lifetime. ..."

- Unknown

